

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/211/2018
Identifikačné číslo spisu:	5713514910
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5713514910.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletého E. H., nar. X. R. XXXX, bývajúceho u matky, matky E. F., bývajúcej v Y. a otca MVDr. Y. H. bývajúceho v Y. a zastúpeného Mgr. Martinou Chorváthovou, advokátkou v Martine, A. Kmeť'a 26, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 21P/191/ 2013, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 31. mája 2018 sp.zn. 7CoP/31/ 2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) uznesením z 11. januára 2018 č.k. 21P/191/2013-272 rozhodol (potom, čo už vo veci bolo rozhodnuté, a to zamietnutím návrhu otca rozsudkom z 29. júla 2014 č.k. 21P/191/2013-166 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 29. októbra 2014 sp.zn. 7CoP/76/2014), že I. žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, II. žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, III. Slovenskej republike priznáva nárok na náhradu trov konania štátu voči otcovi v plnej výške uhradených trov štátu a IV. otec (inak nadbytočne identifikovaný aj vo výroku uznesenia tiež akademickým titulom, menom a priezviskom, dátumom narodenia a adresou bydliska, hoci tieto údaje boli uvedené už v záhlaví uznesenia - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) je povinný zaplatiť Slovenskej republike náhradu trov konania vo výške 603,04 € na bližšie neoznačený účet Okresného súdu Martin podľa pripojeného príkazu na úhradu do 60 dní od právoplatnosti uznesenia.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) uznesením z 31. mája 2018 sp.zn. 7CoP/31/2018 odvolanie otca voči výrokom III. a IV. uznesenia súdu prvej inštancie podľa § 386 písm. a/ Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z. v znení zákona č. 87/ 2017 Z.z. a dnes už i zákona č. 350/ 2018 Z.z., ďalej tiež len „C.s.p.“) ako oneskorene podané odmietol, vyslovil (nadbytočne), že v ostatnej časti (výroky I. a II) zostáva

uznesenie súdu prvej inštancie nedotknuté a rozhodol tiež, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Mal za to, že uznesenie súdu prvej inštancie bolo otcovi doručené prostredníctvom jeho právnej zástupkyne s plnomocenstvom pre celé konanie, a to 8. februára 2018, lehota na odvolanie preto začala plynúť 9. februára 2017 (správne „2018“) a uplynula dňom 23. februára 2018 (v piatok a pracovný deň). Na veci nič nemenilo, že uznesenie bolo doručené aj priamo otcovi, a to 13. februára 2018 a odvolanie bolo podané 28. februára 2018, pretože právne účinky (riadneho doručenia) malo výlučne doručenie právnej zástupkyne.

3. Proti takémuto uzneseniu odvolacieho súdu podal otec dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z toho, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Namietal, že v danom prípade mu bola (ako účastníkovi konania pred nižšími súdmi) uložená povinnosť na náhradu trov konania štátu, preto súd prvej inštancie správne (v súlade s ust. § 110 C.s.p.) doručoval uznesenie i jemu a lehotu na podanie odvolania bolo treba počítat' od neskoršieho doručenia, pričom táto bola zachovaná. Navrhoval, aby najvyšší súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Dovolací súd po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník mimosporového konania pred nižšími súdmi, v ktorého neprospech boli vydané rozhodnutia nižších súdov (§ 2 Civilného mimosporového poriadku, teda zákona č. 161/2015 Z.z. v znení zákonov č. 137/2019 Z.z. a č. 390/2019 Z.z., ďalej len „C.m.p.“ v spojení s § 424 C.s.p.), a to za splnenia tiež ďalšej podmienky jeho zastúpenia i spisania jeho dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C.s.p.), skúmal predovšetkým bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C.s.p.) prípustnosť dovolania. Dospel pritom k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie, prečo bol namieste taký postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) uvádza nasledovné :

5. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov a tento preberal, ako ani to, aby rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (v tejto súv. porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

7. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011 či 6 Cdo 90/2012). Súčasťou rozhodovacej praxe najvyššieho súdu ešte pred účinnosťou CSP je potom tiež záver, podľa ktorého o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávného konania ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmieta zaoberať meritom veci (odmieta podanie alebo konanie zastaviť, resp. odvolací súd odmieta odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, prípadne 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013 alebo 3 Cdo 98/ 2015).

8. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba obdobne i po nadobudnutí účinnosti C.s.p. dospieť k

záveru, že o procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. ide tiež v prípade procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý odmietne odvolanie, i keď pre taký procesný postup neboli dané zákonné predpoklady. Dovolací súd preto skúmal, či procesný postup nižších súdov (v prvom rade súdu odvolacieho) nevykazuje znaky takejto vady.

9. Dovolateľ dovolaním nespochybňuje skutočnosti a časové údaje, z ktorých vychádzal odvolací súd pri prijímaní záveru o tom, že odvolanie bolo podané oneskorene. Tvrdí len, že vzhľadom na uloženie mu (súdom prvej inštancie) povinnosti na náhradu trov konania štátu mala byť otázka povinnosti súdu doručovať mu uznesenie posudzovaná podľa § 110 vety druhej C.s.p. a so zreteľom ku konštatovaniu príslušnej povinnosti mala byť i plynutie lehoty na podanie odvolania posudzované u neho aj u jeho právnej zástupkyne s plnomocenstvom pre celé konanie samostatne s tým, že na zachovanie lehoty postačuje urobenie úkonu v tej z oboch lehôt, ktorá začala plynúť (a aj uplynula) neskôr.

10. Podľa § 89 vety prvej C.s.p. v spojení s § 2 C.m.p. účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí.

11. Podľa § 92 ods. 1 C.s.p. (tu v spojení s § 2 C.m.p.) zástupcovi, ktorého si účastník zvolil, udelí písomne splnomocnenie buď na celé konanie, alebo len na určité úkony a podľa odseku 2 tohto ustanovenia splnomocnenie udelené na celé konanie a splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť, pričom zástupca, ktorému bolo také splnomocnenie udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť účastník.

12. Podľa § 110 ods. 1 C.s.p. (do tretice v spojení s § 2 C.m.p.) ak má účastník zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Písomnosť sa doručuje aj účastníkovi, ak účastník má osobne v konaní niečo vykonať alebo ak o tom súd rozhodne s ohľadom na povahu veci; výzva na zaplatenie súdneho poplatku, ako aj procesné poučenia vydané súdom sa ale doručujú iba zástupcovi.

13. Z práve odcitovaných zákonných ustanovení vyplýva, že je právom sporovej strany i účastníka mimosporového konania zvoliť si v konaní zástupcu, pričom ak je zvoleným zástupcom advokát, procesná úprava vylučuje obmedzenie mu udeleného splnomocnenia (čím zákonodarcia napriek vyhnutiu sa celkom jasnej úprave alebo presnejšie napriek vyvolaniu pochybností paralelnou zmienkou o splnomocnení udelenom 1/ na celé konanie a 2/ advokátovi prakticky uzákonil zákaz splnomocnenia advokáta - rozumej v civilnom procese - len na určité úkony). V každom prípade existencie zástupcu, ktorému účastník udelil splnomocnenie na celé konanie, je zákonným pravidlom obmedzenie sa súdu pri komunikácii (vrátane doručovania písomností súdu) na zástupcu (s evidentným predpokladom vzájomnej komunikácie medzi zvoleným zástupcom a zastupovaným účastníkom). Aj z takéhoto pravidla (ako ostatne z každého) pozná zákon výnimky, a to dve, z ktorých u prvej je povinnosť súdu doručovať aj účastníkovi viazaná na existenciu povinnosti účastníka niečo osobne v konaní vykonať a u druhej možnosť súdu takto urobiť je podmienená rozhodnutím sa súdu pre taký postup v závislosti na povahe veci. To, že komunikácia súdu so zástupcom je pravidlom a komunikácia s účastníkom len výnimkou z pravidla, treba vyvodiť i z tretej vety § 110 ods. 1 C.s.p., bezo zmeny prevzatej z § 49 ods. 1 vety tretej Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, zrušeného práve v súvislosti s nadobudnutím účinnosti zákonov reprezentujúcich rekonštrukciu slovenského civilného procesu), podľa ktorej aj výzva na zaplatenie súdneho poplatku (teda výzva na splnenie povinnosti zaťažujúcej majetkovú podstatu účastníka a nie zástupcu) sa doručuje len zástupcovi (teda tej osobe, ktorej sa povinnosť osobne netýka).

14. To, čo však treba považovať i v prejednávanej veci za zásadné, je to, že uloženie povinnosti na náhradu trov konania štátu sa v rozhodovacej praxi súdov (dovolací súd nevynímajúc) nepovažuje za povinnosť účastníka osobne v konaní niečo vykonať, keďže povinnosťou zmieňovanou v ustanovení § 110 ods. 1 vety druhej C.s.p. treba rozumieť len povinnosť účastníka určitým zákonom predpokladaným spôsobom prispieť k naplneniu účelu konania, teda k čo najrýchlejšiemu prejednaniu a rozhodnutiu veci (Čl. 17 Základných princípov C.s.p., resp. čl. 12 Základných princípov C.m.p.) a v mimosporových

konaniach tiež k zisteniu skutočného stavu veci (čl. 6 veta prvá Základných princípov C.m.p.); na tomto mieste i odhliadnuc od toho, že uloženie povinnosti na náhradu trov konania štátu procesne neúspešnému účastníkovi ani pojmovovo nespadá medzi povinnosti v konaní, ale až po jeho právoplatnom skončení (čiže po vyčerpaní prípadných prostriedkov obrany voči rozhodnutiu vyznievajúcejmu pre účastníka neuspokojivo). U doručovania na základe rozhodnutia súdu s ohľadom na povahu veci ide potom o prípad využitia súdom takejto zákonnej možnosti (nie povinnosti), avšak bez následku založenia tým na strane ďalšieho adresáta doručovanej písomnosti novej lehoty na podanie opravného prostriedku (ak doručovanou písomnosťou je - tak ako aj v prejednávanej veci - rozhodnutie súdu).

15. Záver odvolacieho súdu o potrebe počítania lehoty na odvolanie od doručenia advokátke JUDr. Janke Chorváthovej, PhD., teda zástupkyni otca so splnomocnením na celé konanie (udeleným 10. októbra 2013 a do skončenia konania pred nižšími súdmi neodvolaným, ani nevypovedaným) bol preto správnym a tvrdenie dovolateľa o zaťažení konania pred odvolacím súdom zmätočnosťou vadou v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., založené na odlišnej (z dôvodov priblížených zhora ale nesprávnej) interpretácii ustanovenia § 110 ods. 1 C.s.p. neopodstatneným.

16. Vychádzajúc z uvedeného preto najvyšší súd musel dospieť k jedinému možnému záveru a síce, že odvolací súd odmietnutím skutočne oneskoreného odvolania neznemožnil otcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Pretože tak otec neopodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., najvyšší súd jeho dovolanie podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako procesne neprípustné odmietol.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.